

El vent, Dylan, sols fica brosses a l'ull

“Blowin’ in the wind”, la cançó que tot un moviment va enaltir a la categoria de clàssic, ha complert vint-i-cinc anys. Nou preguntes tòpiques, una resposta vaga i una melodia simple han merescut tal honor. Bob Dylan, el pare de la criatura, mai no s’ho va creure. Però ara bufa vint-i-cinc espelmes.

Eduard Company

Bob Dylan és un mite. Però ja ho era el 1971, quan el concert per Bangla Desh, junt amb George Harrison, l’ex-Beatle. I també el 1965, quan s’ho feia a duo amb la Joan Baez dalt de l’escenari i, fora d’aquest, qui sap què. I el 1963, ara fa vint-i-cinc anys, data en què la seva cançó més famosa, esdevinguda estandard de tota una època i tot un ara molt distant *savoir faire*, o *way of life*, que dirien els nord-americans, va ser editada, Bob Dylan era igualment un mite. I és gràcies a aquell any i a la cançó esmentada que el noi de Minnessota va emprendre la seva carrera de mite. L’any, com s’ha citat, era el 1963. La cançó no.

La cançó es tracta de “Blowin’ in the wind”, títol de traducció incerta; hi ha

qui en diu: «Flotant en el vent»; o «Està en el vent»; o «Bufant en el vent»; o etcètera. ¿Però què és el que flota, està, bufa o etcètera en el vent? Els més xirois hauran endevinat el que s’hauria d’endevinar: que es refereix a «la resposta». La glorificada oració queda, subsegüentment, així: «La respos-

Bob Dylan durant l’actuació a Barcelona; el juny del 84.

ta està flotant —o les variants al gust— en el vent». Cal només afegir-hi un solidari «amics meus»; i ja es té el pare de la criatura: «La resposta, amics meus, està flotant en el vent». És l’estrofa de la cançó-himne de la qual per aquests dies se’n bufa les vint-i-cinc espelmes. Enhorabona.

Per aquestes latituds, i caldrà disculpar el tòpic, la cosa va arribar tard. En comptes de veure el jove Dylan enervant cabelleres i la massa on arrenen quan pertocava, va ser necessari esperar uns anys més. ¿Dos, tres, cinc...? Més. ¿Set, nou, onze...? Més. ¿Dotze, catorze, setze...? Més. Sí, home, ¡vint anys! No: vint-i-u.

Vint-i-un anys després de l’esdeveniment mitològic explicat, una nit del dijous vint-i-vuit de juny de 1984, al Miniestadi del F.C. Barcelona, un tal Mick Taylor engranava el *fa* en la seva guitarra elèctrica i, compassos més endavant, una veu de catatònic nasal despedia una esllanguida pregunta modulada: “How many roads must a man walk down...?”. Era ell. El trobador. El poeta.

Bob Dylan, de gira mundial, va perdre’s, com en els seus anys mossos amb la “Rolling Thunder Revue”, i, no tan bufat com en el concert del Bob Gel-

dof per la fam d’Etiòpia —ell, Ronnie Wood i Keith Richards en prodigiosa i etílica verticalitat—, va trobar-se a Barcelona, i va haver de fer el que li pagaven per fer, és a dir, cantar,

diguem-ho així, el “Blowin’ in the wind”.

Fou la cloenda del concert, i la causa primera que un grapat de nostàlgics, i jovenalla amb samarretes New Balance i sabatilles Nike i l’Honda MBX aparcada a les rodalies, que s’adormiren en gran part abans de l’esdeveniment, paguessin les dues mil quatre-centes de l’entrada.

Tanmateix, a les primeres files, fanàtics i nostàlgics van acompanyar Mr. Zimmerman —àlies Dylan— en l'himne de "Blowin'...". El petit jueu de Minnessota, després d'expressar la seva perplexitat amb un "Oh, yeah", s'anima per primera volta en la nit i a la fi, amb un Carlos Santana amb aires de virtuós, va prolongar la cançó fins que les goles dels ex-rebels que fracassaren van dir que ja no tenien edat, que els anys no passen debades. Quan es passeja pel Newport Jazz Festival, per l'illa de Wight, pel Madison Square Garden, pel Carnegie Hall i pel llit de Joan Baez, el Miniestadi no impressiona, lògic.

La resposta que s'amaga

No fou, però, el geni de Minnessota qui va popularitzar "Blowin' in the wind", al contrari del que podria sospitar-se. Aquest quefer va anar a càrrec de Peter, Paul and Mary, amb veus més assequibles, que van ajudar com una xeringada de vaselina perquè Mr. Zimmerman, el seu autor, la pogués entonar davant d'un auditori sense que la seva peculiarment gargallosa articulació produís en la gent un efecte de llepada canina en plena boca. Però l'harmònica de Dylan és encara més estrident i, en contrast, els galls del mite arribaren a fer-se suportables. I, el que significaven, fins i tot suggerents. Armats d'un diccionari, els no-angloparlants s'assabentaren del que deia, malgrat que encara els erudits en la matèria no encerten a traduir a la nativa el verb "blowin"; els coneixedors de la llengua de Dylan (Thomas) van haver de recórrer a la partitura gentilment oferta per la CBS, per escatir, és clar, el que pretenia pronunciar Dylan (Bob).

I resulta que la cançó estava confeccionada per preguntes. Preguntes profundes i filosòfiques; tot el que de profund i filosòfic pot donar de si un fill de la cultura EUA. Nou preguntes en total, per a una sola resposta. La que està en el vent. Vent que, a hores d'ara, encara bufa, que és transparent i que l'única resposta que sembla haver aportat és alguna brossa punyetera dins de l'ull.

El fet, però, és que a partir de *Freewheelin*, l'àlbum on va eixir editada per primera volta la cançó, Bob Dylan va començar a inflar-se les butxaques de dòlars autèntics i, aquella gent efeminada de la costa oest de Nord-amèrica, que duïen cabellera, vestits de floretes, i brins d'una herba estranya i combustible entre els llavis,

Els temps no canvien debades.

van enaltir el "Blowin'..." a la categoria d'himne i al noi de Minnessota a l'estadi de líder —i sense haver llegit ni Kant ni Kierkegaard—. D'aquesta gent, se'n va dir, hippies.

I és que Mr. Robert Zimmerman, doctor *honoris causa* per la Princetown University, hereu de Woody Guthrie, emulador de Kerouac, home del «Tambourine» de la psicodèlia, participant de la marxa sobre Washington, beneficiari del blues, genet del cavall del roc, pare de cinc fills reconeguts, segon en el Guinness quant a divorci més poc rendible, sionista, jueu convers, oficiant del protestantisme, mal conductor de moto —monumental pinya en el 67—, actor —*Pat Garret and Billy the Kid*, Sam Peckimpah—, i amant de Joan Baez, va capitanejar, a contracor, el moviment hippie i contestatari que va néixer a San Francisco i que es va escampar, com un microbi poc higiènic, pertot i, densament, a Eivissa.

Tothom va creure's la moguda, Francisc Bellmunt inclòs (*L'orgia*), i també Jimmi Hendrix i Janis Joplin. Tothom menys Dylan. Perquè és un cínic.

La resposta que es descobreix

The Band van muntar *The last Waltz*, de la mà de Martin Scorsesse; els Beatles van separar-se; Cat Stevens es va fer mahometà; Pink Floyd van convertir-se en caricatura de Pink Floyd; Frank Zappa va dedicar-se a masturbar Michael Jackson; Joan Baez va casar-se i va fer fills; els Stones van acabar aconseguint satisfacció econòmica; Pete Seeger va tornar-se una trencadissa relíquia; Dylan va fer de tot.

Un bon dia, a mitjan dècada dels setanta, el món va despertar-se amb una impertinència addicional sobre la seva superfície: unes coses rares, que s'anomenaven *punks*. La costa est de Nord-amèrica —la banda contrària, ja tenia raó, el Hegel— i Anglaterra, respectivament Ramones i Sex Pistols, i queda pels entesos qui van ser els primers, van canviar, en qüestió de poc temps, els gustos dels consumidors. ¿Cabell llarg? Doncs curt. ¿Pau? Doncs violència. ¿Amor? Doncs destrucció. ¿Colors vius i diversos? Doncs negre. ¿Vagabundeig i xiruca? Doncs ciutat i botes militars. ¿Llibertat? Doncs cadenes. ¿Esquerres i progressisme? Doncs dretes i esvàstiques. Etcètera. Els hippies havien mort.

Dylan, que, com es deia, va fer de tot, va passar dels *punk* i de la revolta que s'estava produint arreu del planeta. No hi fa res que els *punk* no morissin sinó que es suïcidesin, que van ser la base per la història del postmodernisme. Ell anava al seu aire. Després d'una època religiosa, va resoldre esdevenir un complex híbrid de totes les tendències que anteriorment havia anat incorporant al seu repertori. Va fer noves gires, va ajuntar-se amb distints grups, va continuar sent un mite, que és la seva feina.

I és el més difícil de la qüestió, esbrinar per què "Blowin'..." ha arribat a esdevenir clàssic. Una tonada senzilla, unes preguntes puerils, una resposta tòpica. Potser perquè s'assembla al seu autor: darrere d'una aparent puerilitat, d'una fràgil carcassa i d'una difícil senzillesa es reflexa, confluent, un món complex i ric, que no diu res però ho insinua tot. Potser perquè assegura una resposta que tothom pot descobrir, que està a freq de pell, com el vent. Potser perquè juga amb l'esperança: «¿Quantes voltes hauran de desapar-se els canons/abans que els facin callar per sempre?». I, amb esperança, tot és possible. Fins i tot, els mites i els clàssics. I, això, i haver rebregat el catre de Joan Baez, és tot un mèrit. Ara en fa vint-i-cinc anys. □